T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yüz yetmiş yedinci İçtima

20 . 1 . 1339 Cumartesi

Münderecat

Sayfa

1. — **Zaptı sabık hulâsası** 435:437
2. — **Sualler** 435

1. — Burdur Mebusu İsmail Suphi Beyin, Yunanlılar tarafından Şarki - Trakya'da gasbedilen nukud ve saireye dair İcra Vekilleri Riyasetinden sual takriri 435

2. — Denizli Mebusu Yusuf Beyin, Divanı Temyizi Askerîye âza gönderilmemesi esbabına dair Müdafaai Milliye ve Adliye vekâletlerinden sual takriri 435

3. — **Lâyihalar** 437,440

1. — Çermikli Memo bini Hüseyin'in bakıyeyi müddeti cezaiyesinin affı hakkında kanun lâyihası 437

2. — Trabzonlu Mehmedoğlu Ali'nin bakıyeyi müddeti cezaiyesinin affı hakkında kanun lâyihası 437

3. — **Ereğlili Kara Ahmedoğlu Hakkı**'nın bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında kanun lâyihası 437

4. — Vatanın müdafaa ve istihlâsı gayesiyle ika edilen ceraim erbabının affı hakkında kanun lâyihası 437

5. — Jandarma efrat ve küçük zâbitanının tezyidi muhassesatı hakkında kanun lâyihası 437

Sayfa

6. — Mektebi tıbbiyeden neşet eden etibbayı askeriyeye bir defaya mahsus olmak üzere yüz ellişer lira ikramiye itasına dair kanun lâyihası 437

7. — Düşmandan kurtarılan mahallerde inşa edilecek mesakin ile akaaratın beş sene müddetle vergiden muafiyetlerine dair kanun lâyihası 437:438

8. — Memaliki müstahlasa vilâyat ve kazaları kadroları için Dahiliye Bütçesine tahsisatı munzamma ilâvesine dair kanun lâyihası 438

9. — 1336, 1337 ve 1338 seneleri düyunu hakkında kanun lâyihası 438

10. — 20 Nisan 1338 tarihli Emvalimetrûke Kanununun ilgasına dair kanun lâyihası 440

4. — **Teklifler** 440

1. — Ergani Mebusu **Mahmud Beyin**, Ergani livası merkezinin Palu'ya nakli hakkında kanun teklifi (2/647) 440

2. — Siverek Mebusu Mustafa Lûtfi Beyin, Siverek livasının müstakil liva haline ifrağına dair kanun teklifi (2/648) 440

5. — **Tezkereler** 438

1. — Merkezi Diyarbekir'de bulunmak ve sahası Elcezire Cehpesi mıntakası ol-

Sayfa

mak üzere bir İstiklâl Mahkemesi gönderilmesine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi 438:439

2. — Elcezire Cepesi mıntakasına gönderilecek İstiklâl Mahkemesinin Diyarbekir, Bitlis, Elâziz vilâyetleriyle Malatya, Urfa, Mardin, Siverek, Erganimadeni Genc, Muş, Siird livalarını ihtiva edeceğine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi 438:439

3. — Askerî Fabrikaların Levazımatı Umumiye dairesine tahvili irtibatı hakkında İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi 439

4. — Mülkiye Harcırah Kararnamesinin on üçüncü maddesinin tefsirine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi 439

5. — Hiyaneti vataniyeden on beş seneye mahkûm, Ahmed Hikmet, Hasan ve Mezid ve on seneye mahkûm Abdurrahman ve üç seneye mahkûm Nedim, Mehmed Marko ve idama mahkûm Halil ve Mahmud haklarındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi 439

6. — Hiyaneti vataniyeden on sene küreğe mahkûm Şarköy Müftüsü Abdurrahman Efendi hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi 439

7. — Hiyaneti vataniyeden gıyaben idama mahkûm Tekirdağı müftüi sabıkı Ahmed Efendi ile on sene küreğe mahkûm Genc Ahmed hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi 439:440

8. — Hiyaneti vataniyeden on sene küreye mahkûm Hoca Mustafa Efendi hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi 440

9. — Hiyaneti vataniyeden idama mahkûm Siverekli Süleymanoğlu Cemil hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi 440

6. — Mazbatalar **440**

1. — Kars Mebusu Cavid Beyin, İnşaat malzemesinin demiryollarında tarifei asliye ile nakline dair kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/642) 440

2. — Muş Mebusu Osman Kadri Beyin, 23 Nisan 1336 tarihine kadar ki, mahkûmların affı hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/641) 440

3. — Bitlis Mebusu Sadullah Bey ve rüfekasının, Bitlis, Van, Muş ve Hakkâri ahalisinin iki senelik bâzı vergilerinin affı hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/622) 440

4. — Lâzistan Mebusu Necati Efendi ve rüfekasının, Bâzı fedakârların taltifi hakkındaki kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/635) 440

5. — Konya Mebusu Hacı Bekir Efendinin, Mecidiye ve aksamının sureti tedavülü ve yırtık paraların toplatılması hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/636) 440

BİRİNCİ CELSE

Bed'i müzakerat; saat : 1,25

REİS — İkinci Reisvekili Musa Kâzım Efendi Hazretleri

KÂTİPLER : Süleyman Sırrı Bey (Yozgad), İbrahim Bey (Mardin)

REİS — Efendim Celseyi küşadediyorum. Zaptı sabık hulâsası okunacaktır.

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci Celse

İkinci Reisvekili Musa Kâzım Efendi Hazretlerinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Bayezid Mebusu Hacı Mehmed Efendinin mezuniyeti esnasında tam tahsisat itasına dair Divanı Riyaset kararıyle, Meclis bütçesi harcırah maddesine tahsisat ilâvesine dair kanun ve Kanunu Cezanın 203 ncü maddesinin tadiline dair teklifi kanuninin maddelerine geçilmesi meselesi tâyini esami ile ikinci defa reye konularak birincisi 11 müstenkif ve 55 redde karşı 80 reyle ikincisi 5 müstenkif ve 20 redde karşı 136 reyle, üçüncüsü, 11 müstenkif ve 65 redde karşı 97 reyle kabul olundu. İzmit Mebusu Sırrı Beyin Şimendifer Müdüriyeti Umumiyesinin Ankara'ya nakline dair sual takririne Nafıa Vekili Beyefendi ve Kütahya Mebusu Cemil Beyin meskûkâtı mağşuşeye, mütekaidîn maaşatına, Aleksandros'un develerine, Genc mebusları beylerin, Genc memurları mütedahil maaşatına, Hakkâri Mebusu Mazhar Müfid Beyin İstanbul memurlarına ve Düyunu Umumiye hakkında Hâmid Beyin beyanatına, İstanbul Mebusu Ali Rıza Beyin Reji gişe memurluklarına, Tunalı Hilmi Beyin, Ereğli Kömür madenlerine dair sual takrirlerine Maliye Vekili Beyefendi ve Denizli Mebusu Mazlûm Baba Efendinin Maarif masarifi meburesine dair sualine Maarif Vekili Beyefendi tarafından cevap ita olundu ve teneffüs için Celse tatil edildi.

İkinci Celse

Musa Kâzım Efendi Hazretlerinin tahtı Riyasetlerinde bilinikat Nevahi Kanunu müzakere edilerek 163 ncü madde tehir ve 164 ncü madde nazarı dikkate alınan takrirlerle encümene havale edilip Cumartesi günü içtima edilmek üzere Celseye nihayet verildi.

Reis	Kâtip
Musa Kâzım	Yozgad
	Süleyman Sırrı
	Kâtip
	Mardin
	İbrahim

2. — SUALLER

1. — Burdur Mebusu İsmail Subhi Beyin, Yunanlılar taarfından Şarki - Trakya'da gasbedilen nukud ve saireye dair sual takriri İcra Vekilleri Riyasetine,

2. — Denizli Mebusu Yusuf Beyin Divanı Temyizi Askeriye âza gönderilmemesi esbabına dair sual takriri Müdafaai Milliye ve Adliye vekâletlerine,

REİS — Zaptı sabık hakkında söz istiyen var mı?

SIRRI B. (İzmit) — Efendim, zaptı sabık hakkında sözüm vardır. Nizamnamei Dahilimiz mucibince bir mebus tarafından Heyeti Vekileden bir zat hakkında yapılan sual burada izah edilir. Ve vekili aidi cevap verir. Sualin meali ne kadar uzun olursa olsun usulen yalnız sâil ile mesul arasında bu muhavere cereyan eder. Buna heyetten bir zatın iştiraki caiz değildir. Ve neticede verilen cevabın sâil nezdinde derecei kâfiyede olup olmadığı Makamı Riyasetten sorulur. Bendenizin sualim Heyeti Celilelerinin Nizamnamei Dahilî ile mukayyet olan heyeti teşriîyesine mütevecciih değildi. Bendenizin sualim, Heyeti Celilelerinin icraî salâhiyetine tevcih edilmişti. Binaenaleyh bu sıfatla yapılan suallerin mahiyetini Nizamnamei Dahilî ahkâmiyle takyidetmek doğru olamaz. Onun için diyorum ki; mademki bu sual Heyeti Celilelerinin icraî hakkına karşı iradedilmiştir, o halde icra sıfatiyle meseleyi halletmek lâzım-

gelir. Binaenaleyh, benim bu hususiaki mütalâam ile Nafıa Vekili Beyin verdiği cevapların aidiyeti cihetiyle sizin namınıza Nafıa Encümeninde tetkikini ve neticesinin size arzını teklif ediyorum ve bu da Heyeti Celilenizin icraî sıfatının muktaziyatındandır. Bu hususta bir takririm vardır. Nasıl arzu buyurursanız öyle olsun. (Kabul, sesleri)

NAFIA VEKİLİ FEYZİ B. (Diyarbekir) — Efendim, Nizamnamei Dahilî mucibince sualler sâil ile vekil arasında cereyan eder. Şimdiye kadar Meclisin teamülü ve dünyanın kavanini bu yoldadır.

Sırrı Beyefendinin buyurdukları, Nizamnamei Dahilînin bir maddesinin tadilidir. Binaenaleyh, Nafıa Encümenine havale edilecek hiçbir şey yoktur. Suallerine cevap verdim. Eğer kendileri kâfi görmüyorsa başka bir madde tâyin ederek istizah takriri versinler. Ona göre bendeniz de cevap vereyim.

Müdüriyeti umumiyeyi buraya mı getirelim, başka yere mi diyorlar? Müdüriyet hakkında bir şey beyan etmiyorlar. Bunun burada olmasiyle Eskişehir'de olmasında bir şey görmüyorum. Merkez Eskişehir'dedir, diyoruz. Kendisi diyor ki, Ankara'ya nakledilsin de, Heyeti Celileniz kontrol etsin. Heyeti Aliyeniz, her daireyi nasıl kontrol ediyorsa bunu da öyle kontrole hakkı vardır. Vekâlet, kontrol vazifesini ifa etmiyorsa madde tâyin etsinler. Müdüriyeti umumiyenin burada olmasiyle Eskişehir'de olması arasında ne fark vardır? Bendenizce dedikleri şeyin buna şümulü yoktur. Bu mesele, Nizamnamei Dahilînin tadiline aittir.

SIRRI B. (İzmit) — Bendenizin Meclisi Âliye müracaatım, sıfatı icraiyesi itibariyledir.

CEMİL B. (Kütahya) — Efendim, bendenizin suallerime ait Perşembe günü Maliye Vekili Bey tarafından verilen cevaplar buraya kâmilen geçmemiştir. Bu sualler üçtü : Birisi tedavül etmekte olan meskûkâtı mağşuşenin müddeti kanuniyesi bitmiştirden bâhisti. Bundan sekiz ay evvel temdidi müddeti tedavül hakkında Maliye Vekâleti tarafından Meclise bir lâyiha verilmiş ve bu sekiz ay müddet zarfında hâlâ Meclisten çıkmamış, şu hale göre demek ki, mağşuşeler hâlâ kanunsuz tedavül ediyor.

İkincisi işgal altında kalmış ve işgal altında bulunduğu müddetçe düşman tarafından kendilerine tekaüt maaşı verilmemiş ve pek sefil bir halde yaşamış olan mütekaidîne aitti. Tabiî Maliye Vekili Bey buna muvafık cevap verdi. Çünkü, «Bana bir kanunla müsaade verilmedikçe ben, bu kabîl mütekaidîne para veremem» dedi. Evet müşarünileyh bunda haklıdır.

Üçüncüsü, Amasya İstiklâl Mahkemesi tarafından hiyaneti vataniyesi dolayısiyle idama mahkûm edilen ihtiyar oğlu Aleksandros'a ait yine o mahkeme kararıyle bütün emvali menkule ve gayrimenkulesinin Hazine tarafından müsaderesi neticesi olarak merkum Aleksandros'a aidolan (160) devenin ve sair emvalinin ne olduğu ve nereye gittiğidir.

HAMDİ B. (Genc) — Bu mesele kapanmıştı, yeniden sual mi oluyor?

CEMİL B. (Devamla) — Maliye Vekâleti acaba bunları niçin takibetmiyor? Bu develerin Hazinenin malı olduğu hakkındaki sualime Maliye Vekili Bey, bu mesele hakkında Müdafaai Milliye Vekâletiyle muhabere ettiğini fakat Müdafaai Milliye Vekili Paşa Hazretlerinin burada olmamasından dolayı hakiki malûmat alamadığını beyan etti. Demek ki, bu üçüncü sualin cevabı henüz ikmal edilmedi. Bu üçüncü sualimi yeniden sormak için müşarünileyhin bir yevmi mahsus tâyini ile yeniden cevap vermesi lâzımdır. Binaenaleyh, bunlardan ikisi zaptı sabıka geçmemiş olduğundan zaptı sabıkın bu veçhile tashihini teklif ediyorum.

REİS — Efendim, Heyeti Celilenizin huzurunda suallere cevap verildi, sâil ile mesul arasında cereyan eden cevaplar kâfi görüldü, mesele kalmadı. Sırrı Bey diyor ki, burada izah edilen nikat, Nafıa Encümenine gitsin ve Nafıa Encümeninde tetkik edilsin. Nizamnamei Dahilîmizde halen böyle bir mesele yoktur. Sâil kâfi gördüğü takdirde izahat ve mesele biter. Binaenaleyh, zaptı sabıkı tashihe sebep bir şey göremiyorum.

SIRRI B. (İzmit) — Takrir reye konulmıyacak mı Reis Beyefendi?

REİS — Reye konacak cihati yoktur, cevabı o gün kâfi gördünüz.

SIRRI B. (İzmit) — Sormadınız bendenize ki...

REİS — Ben sordum, kâfi gördünüz. Binaenaleyh, cereyan eden muamele nizamnameye muvafıktır. Zaptı sabıkı tashihe mahal görmüyorum. Zaptı sabıkı aynen kabul edenler lûtfen

ellerini kaldırsın... Zaptı sabık aynen kabul edilmiştir.

CEMİL B. (Kütahya) — Reis Bey zaptı sabıkta benim suallerime verilen cevaplardan ikisi zikredilmiyor, onların zapta derciyle tashihi lâzımgelir. (Develer ne oldu sesleri)

MALİYE VEKİLİ HASAN FEHMİ B. (Gümüşane) — Efendim müsaade ederseniz bu meselenin tenviri için mâruzatta bulunacağım. Sual cevap meselesi bitmiştir. Deve meselesini Müdafaai Milliye Vekâleti takibediyor, tahkik ediyor. Bidayeten bu mesele için Meclisi Âlinizde umumi bir şekilde müzakere cereyan etti ve Müdafaai Milliye Vekili Paşa Hazretleri burada uzun uzadıya izahat verdi ve tahkik edip Meclisi Âlinize bildireceğini de söyledi. Maliye ayrıca takibediyor. Fakat evrak Müdafaai Milliyede olduğu için biz, henüz bu işe vazıyed edecek bir halde değiliz, evrak ve vesaika malik değiliz. Evvelâ İstiklâl Mahakiminin verdiği kararları muhtevi olan evrak Meclisi Âlinizdedir. Lûtfen bu hükmün bir suretini Maliyeye gönderiniz. Müdafaai Milliyeden de o dosyayı aldıktan sonra aleyhinde dâva ikame edilecek bir şahıs olursa ona göre takibatta bulunuruz. Henüz evrakın muamelesi Müdafaai Milliyece ikmal edilmeden ve bize netice hakkında katî bir malûmat gelmeden Maliye Vekâleti ne yapacaktır?

FEYYAZ ÂLİ B. (Yozgad) — Deve, cebe girmez, koyna girmez.

YAHYA GALİB B. (Kırşehir) — İğnenin gözünden bile geçer.

MAZHAR MÜFİD B. (Hakkâri) — Maliye Vekili Beyefendinin beyanatı iyi, hepsi iyi... Ya develer?...

CEMİL B. (Kütahya) — Maliye Vekilinin teklifi veçhile İstiklâl Mahkemesi kararını bulduırarak Maliye Vekâletine tevdi ediniz.

REİS — Efendim; Maliye Vekâleti isterse evrakın sureti mevcuttur. Dosyası verilir. Burada evrakın iadesine karar verilmez. Efendim evrakı vârideyi okuyorum:

3. — LÂYİHALAR

1. — Çermikli Memo bini Hüseyin'in bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında kanun lâyihası

REİS — Çermikli Memo bini Hüseyin'in bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında, Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var; Adliye Encümenine gönderiyoruz.

2. — Trabzon'lu Mehmedoğlu Ali'nin bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında kanun lâyihası

REİS — Trabzonlu Mehmedoğlu Ali'nin bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında, Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var, Adliye Encümenine gönderiyoruz.

3. — Ereğlili Kara Ahmedoğlu Hakkı'nın bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında kanun lâyihası

REİS — Ereğlili Kara Ahmedoğlu Hakkı'nın bakıyei müddeti cezaiyesinin affı hakkında, Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var; Adliye Encümenine gönderiyoruz.

4. — Vatanın müdafaa ve istihlâsı gayesiyle ika edilen ceraim erbabının affı hakkında kanun lâyihası

REİS — Vatanın müdafaa ve istihlâsı gayesiyle ika edilen ceraim erbabının affı hakkında, Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var; keza Adliye Encümenine havale ediyoruz.

5. — Jandarma efrat ve küçük zâbitanının tezyidi muhassasatı hakkında kanun lâyihası

REİS — Jandarma efradının tezyidi maksatları hakkında Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var; Muvazenei Maliye Encümenine havale ediyoruz.

6. — Mektebi Tıbbiyeden neşet eden etibbayı askeriyeye bir defaya mahsus olmak üzere yüz ellişer lira ikramiye itasına dair kanun lâyihası

REİS — Mektebi Tıbbiyeden neşet eden etibbayı askeriyeye bir defaya mahsus olmak üzere yüz ellişer lira ikramiye itası hakkında Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var. Muvazenei Maliye Encümenine gönderiyoruz.

MUSTAFA B. (Tokad) — Zaten kanun var; tekrar kanuna ne lüzum vardır?

7. — Düşmandan kurtarılan mahallerde inşa edilecek mesakin ile akaaratın beş sene müddetle vergiden muafiyetlerine dair kanun lâyihası

REİS — Düşmandan kurtarılan mahallerde inşa edilecek mesakin ile Akaarat Vergilerinin

beş sene müddetle vergiden muafiyetlerine dair Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var. Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenlerine.

8. — Memaliki müstahlasa vilâyat ve kazaları için Dahiliye bütçesine tahsisatı munzamma ilâvesine dair kanun lâyihası

REİS — Memaliki müstahlasa vilâyat ve kazalar kadroları için Dahiliye bütçesine tahsisatı munzamma ilâvesine dair lâyihai kanuniye var. Muvazenei Maliye Encümenine;

9. — 1336, 1337 ve 1338 seneleri düyunu hakkında kanun lâyihası.

REİS — 1336, 1337 ve 1338 seneleri düyunu hakkında Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var. Kavanin ve Muvazenei Maliye encümenlerine;

5. — TEZKERELER

1. — Merkezi Diyarbekir'de bulunmak ve sahası Elcezire cephesi mıntakası olmak üzere bir İstiklâl Mahkemesi gönderilmesine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi

2. — Elcezire Cephesi mıntakasına gönderilecek İstiklâl Mahkemesinin Diyarbekir, Bitlis, Elâziz vilâyetleriyle Malatya, Urfa, Mardin, Siverek, Ergani madeni, Genc, Muş ve Siird livalarını ihtiva edeceğine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi

REİS — Dairei kazası Elcezire Cephesi mıntakasının ihtiva eylediği Diyarbekir, Bitlis, Elâziz vilâyetleriyle Malatya, Urfa, Mardin, Siverek, Ergani madeni, Genc, Muş, Siird livalarından ibaret olmak üzere bir İstiklâl Mahkemesi teşkili hakkında Heyeti Vekile Riyasetinin iki kıta tezkeresi var, okunacak:

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Müdafaai Milliye Vekâletince gösterilen lüzum üzerine merkezi Diyarbekir'de bulunmak ve sahası Elcezire Cephesi mıntakası olmak ve sırf askeri firarileri muamelâtına mütaallik olmak üzere bir İstiklâl Mahkemesi gönderilmesi hususunun Meclisi Âliye arzı İcra Vekilleri Heyetinin 9 . I . 1339 tarihli İçtimaında takarrür etmekle ifayı iktizasiyle neticesinin işarına müsaade buyurulmasını istirham eylerim efendim.

T. B. M. Meclisi
İcra Vekilleri Reisi
Hüseyin Rauf

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

11 . I . 1339 tarih ve Zabıt ve Kavanin Müdiriyeti 2576/6372 numaralı tezkere cevabıdır:

Merkezi Diyarbekir'de olmak üzere teşkiline lüzum görülen İstiklâl Mahkemesinin dairei faaliyetinin Elcezire Cephesi mıntakasının ihtiva ettiği Diyarbekir, Bitlis, Elâziz vilâyetleriyle Malatya, Urfa, Mardin, Siverek, Erganimadeni, Genc, Muş, Siird livalarına munhasır bulunmasının muvafık görüldüğü ledelistifsar Dahiliye Vekâletinden bildirilmekle ona göre ifayı iktizasını istirham eylerim, efendim.

T. B. M. Meclisi
İcra Vekilleri Reisi
Hüseyin Rauf

(İzahat versinler sesleri)

REİS — Bu evrak yeni gelmiştir. Evvelâ ruznameye alalım. Bugün müzakere edecek değiliz. Müsaade buyurunuz. (Gürültüler) (Ret, ret sesleri)

MALİYE VEKİLİ HASAN FEHMİ B. — Efendim, Elcezire Cephesinde bir İstiklâl Mahkemesi teşkili lüzumu cephe kumandanlığının işarına atfen Müdafaai Milliye Vekâletinden teklif edilmiştir. Tensip buyurursanız bunu ruznameye alırsınız. Paşa Hazretleri teşriflerinde size izahat verir. Ondan sonra kararınızı verirsiniz. (Hayır, hayır sesleri) (Ret, ret sesleri) (Gürültüler)

LÛTFİ B. (Malatya) — Hiç mevzuubahsolamaz. (Gürültüler)

REİS — Şimdi müzakere açmıyoruz. Ruznameye alacağız. (Gürültüler) Bugünkü ruznameye dâhil değil, yeni gelmiş bir tezkeredir. Ruznameye alalım, hükümet esbabını izah eder.

LÛTFİ B. (Malatya) — Hayır, hayır katiyen ret, dâhilen İstiklâl Mahkemesinin teşkiline lüzum yoktur, hırpalanmadık orası kaldı.

REİS — Efendim reye vaz'edeceğim şey doğrudan doğruya ruznameye alınması.

İCRA VEKİLLERİ HEYETİ REİSİ RAUF B. (Sivas) — Bendeniz bugün ruznameye alınıp bir celsei hafiyede müstacelen müzakeresini teklif ederim. (Ret sesleri) (Muvafık sesleri)

REİS — Efendim, müsaade buyurunuz, ruznameye alalım.

LÛTFİ B. (Malatya) — Hayır, hayır dahilî kapitülâsyonlara lüzum yok.

HAMDİ B. (Genc) — Reis Bey anlıyalım. Belki esbabı mücbire vardır.

Dr. MUSTAFA B. (Kozan) — Ön sıraya otururak bağırmakla kimsenin işitmemesi lâzım ise herkes bağırsın!

İcra Vekilleri Heyeti Reisi Rauf Bey bunun esbabı mucibesini anlatsın, ondan sonra reye koyarsınız. Esbabı mucibesini izah etmeden nasıl reye koyarsınız?

REİS — Esbabı mucibesini izah için evvelâ celsei hafiye istiyorlar. (Kabul sesleri) Celsei hafiyeyi kabul edenler lûtfen el kaldırsın, celsei hafiye olması kabul edilmiştir. Samiin salonu lûtfen tahliye etsin.

Hitamı Celse; saat : 1,04

(İkinci ve üçüncü celseler hafidir.)

DÖRDÜNCÜ CELSE

Bed'i müzakerat; saat : 4,15

REİS — İkinci Reisvekili Musa Kâzım Efendi Hazretleri

KÂTİPLER : Süleyman Sırrı Bey (Yozgad), İbrahim Bey (Mardin)

REİS — Efendim Celse alenidir. Ruznamemizden mütebaki mevaddı okuyorum.

3. — Askerî Fabrikaların Levazımatı Umumiye Dairesine tahvili irtibatları hakkında İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi

REİS — Askerî fabrikaların levazımatı umumiye dairesine raptı hakkında Heyeti Vekileden mevrut tezkere var. Muvazenei Maliye ve Müdafaai Milliye encümenlerine veriyoruz.

4. — Mülkiye Harcırah Kararnamesinin 13 ncü maddesinin tefsirine dair İcra Vekilleri Heyeti Riyaseti tezkeresi

REİS — Harcırah Kararnamesinin 13 ncü maddesinin tefsiri hakkında Heyeti Vekileden mevrut tezkere var. Kavanini Maliye Encümenine havale ediyoruz.

5. — Hiyaneti vataniyeden on beş sene küreğe mahkûm Ahmet Hikmet, Hasan ve Mezid ve on seneye mahkûm Abdürrahman ve üç seneye mahkûm Nedim, Mehmed, Marko ve idama mahkûm Halil ve Mahmud haklarındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi

REİS — Hiyaneti vataniyeden maznun Ahmed Hikmet ve rüfekası hakkında Adliye Vekâletinden mevrut evrakı hükmiye var. Adliye Encümenine havale ediyoruz.

6. — Hiyaneti vataniyeden on sene küreğe mahkûm Şarköy Müftüsü Abdurrahman Efendi hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi

REİS — Hiyaneti vataniyeden maznun Şarköy Müftüi sabıkı hakkında Adliye Vekâletinden mevrut evrakı hükmiye var. Adliye Encümenine havale ediyoruz.

7. — Hiyaneti vataniyeden idama mahkûm Tekirdağı Müftüi sabıkı Ahmed Efendi ile on

sene küreğe mahkûm Genc Ahmed hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi

REİS — Hiyaneti vataniyeden maznun Tekirdağ Müftüi sabıkı hakkında Adliye Vekâletinden mevrut evrakı hükmiye var. Adliye Encümenine havale ediyoruz.

8. — Hiyaneti vataniyeden on sene küreğe mahkûm Hoca Mustafa Efendi hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi

REİS — Hiyaneti vataniyeden mahkûm Hoca Mustafa Efendi hakkında Adliye Vekâletinden mevrut evrakı hükmiye var. Adliye Encümenine veriyoruz.

9. — Hiyaneti vataniyeden idama mahkûm Siverekli Süleymanoğlu Cemil hakkındaki evrakı hükmiyenin gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi

REİS — İdama mahkûm ve ilâmı Mahkemei Temyizce musaddak Süleymanoğlu Cemil hakkında Adliye Vekâletinden mevrut evrakı hükmiye var. Adliye Encümenine veriyoruz.

10. — 20/Nisan/1338 tarihli Emvali Metrûke Kanununun ilgasına dair kanun lâyihası

REİS — 20/Nisan/1338 tarihli Emvali Metrûke Kanununun ilgasına dair Heyeti Vekileden mevrut lâyihai kanuniye var. Adliye Encümenine havale ediyoruz.

4. — TEKLİFLER

1. — Ergani Mebusu Mahmud Beyin, Ergani livası merkezinin Palu'ya nakli hakkında kanun teklifi (2/647)

REİS — Ergani livası merkezinin Palu'ya nakli hakkında Ergani Mebusu Mahmud Beyle rüfekasının teklifi kanunisi var. Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

2. — Siverek Mebusu Mustafa Lûtfi Beyin, Siverek livasının müstakil liva haline ifrağına dair kanun teklifi (2/648)

REİS — Siverek livasının müstakil liva haline ifrağı hakkında Siverek Mebusu Lûtfi Beyin teklifi kanunisi var. Lâyiha Encümenine veriyoruz.

6. — MAZBATALAR

1. — Kars Mebusu Cavid Beyin, İnşaat malzemesinin demiryollarında tarifei asliye ile nakline dair kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/642)

REİS — İnşaat malzemesinin demiryollarından tarifei asliye üzerinden nakli hakkındaki Kars Mebusu Cavid Beyin teklifinin şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası var. Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenlerine veriyoruz.

2. — Muş Mebusu Osman Kadri Beyin, 23/Nisan/1336 tarihine kadarki mahkûmların affı hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/641)

REİS — 23/Nisan/1336 tarihine kadar bilûmum ceraimin affı hakkında Muş Mebusu Osman Kadri Beyin teklifinin şayanı müzakere olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası var. Adliye Encümenine veriyoruz.

3. — Bitlis Mebusu Sadullah Bey ve rüfekasının, Bitlis, Van, Muş ve Hakkâri ahalisinin iki senelik bâzı vergilerinin affı hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/622)

REİS — Van, Bitlis, Hakkâri ahalisi vergileri hakkındaki teklifin şayanı müzakere olmadığına dair Lâyiha Encümeni mazbatası var. Ruznameye alıyoruz.

4. — Lâzistan Mebusu Necati Efendi ve rüfekasının, Bâzı fedakârların taltifi hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/635)

REİS — Bâzı fedakârların taltifi hakkındaki teklifin şayanı müzakere olmadığına dair Lâyiha Encümeni mazbatası var. Ruznameye alıyoruz.

5. — Konya Mebusu Hacı Bekir Efendinin, Mecidiye ve aksamının sureti tedavülü ve yırtık paraların toplatılması hakkında kanun teklifi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/636)

REİS — Mecidiye aksamının tedavülü hakkındaki teklifi kanuninin şayanı müzakere olmadığına dair Lâyiha Encümeni mazbatası var. Ruznameye alıyoruz. Evrakı varide bitti.

HASİB B. (Maraş) — Reis Beyefendi yarın-

ki ruznameye dair istirhamatta bulunacağım. Müsaade buyurulur mu?

REİS — Efendiler, Pazartesi günü müzakere edilecek mevaddın birinci numarasında hariçten ithal edilecek hayvanat ile mevaddı müştaile hakkında Muvazene ve Kavanini Maliye ve İktisat encümenleri mazbataları vardır. Bir haftada ikmal edilmek üzere encümene gitmişti. Geldiğinde de ilk numaraya ithali karargir olmuştu.

MEHMED ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Reis Bey, birincilikten geçmiştir, o birinci değildir. Abdülkadir Kemalî Beyin, Kanunu Cezanın 303 ncü maddesinin tadili hakkındaki teklifi birinci olarak müzakere edilecektir. Heyeti umumiyesi kabul edilerek maddelerin müzakeresine geçildi.

REİS — Efendim Mevaddı müştaile hakkındaki Kanun Heyeti Umumiyenin kararıyle bir hafta zarfında tetkikatı ikmal edilmek ve geldiğinde ruznamede yine mevkiini muhafaza etmek üzere encümene gitmiştir. İkinci olarak Abdülkadir Kemalî Beyin teklifi kanunisi var.

Üçüncüsü : Memaliki müstahlasadaki mahakim mukarreratı hakkındaki teklifi kanuni.

Dördüncüsü : Çumra ovasının iskası hakkındaki lâyihai kanuniye.

Beşincisi : Mükellef sivil etibba ve baytarlar hakkındaki lâyihai kanuniye... Binaenaleyh Pazartesiye başka bir şey ilâve etmek imkânı yoktur.

HASİB B. (Maraş) — Efendiler bu ruznamede müzakere edilecek mevaddı okuduk. Rica ederim çok mühim. üç seneden beri Şubatın nihayetinde tasdik ettiğimiz bütçeyi de bir nazarı dikkate alınız. Bu bütçenin Meclisi Âliden geçmemesi dolayısiyle malî vaziyetimizin ve mal memurlarımızın da ne vaziyette kaldığını bir kere gözünüzün önüne alınız. Böyle tecehhürü caiz olan şeylerle iştigal edeceğimize rica ederim, Pazartesi günü intihaptan sonra hiç başka bir işle iştigal etmiyelim. On beş gün içerisinde bütçeyi çıkaralım, Hükümete verelim. Hükümet de ona göre vazifesini bilsin.

Dr. MUSTAFA B. (Kozan) — Beyefendi teamül vardır.

HASİB B. (Maraş) — Rica ederim Beyefendi teamülü ihdas eden de biziz. Tetkik edersek kimse mâni olamaz. Bendeniz bunun kabul buyurulmasını rica ediyorum.

REİS — Efendiler, Hasib Beyin temenniyatına hepimiz iştirak ederiz. Fakat yalnız bir şekil göstermek lâzım. Hasib Bey her türlü mesaili bırakarak yalnız bütçe müzakeresini mi istiyorsunuz?

HASİB B. (Maraş) — Efendim bütçenin ehemmiyeti cümlece malûmdur. Pazatresi günü İstiklâl mahkemesinin intihabından sonra diğer mesaile tercihan bütçe müzakeresini rica ediyorum.

REİS — Efendim Pazartesi günü İstiklâl mahkemesi intihabından sonra diğer mesaile tercihan bütçe müzakeresini kabul edenler lûtfen el kaldırsın. (Ekseriyet yok sadaları) Kabul edilmemiştir.

Efendim Pazartesi günü aynı saatte içtima edilmek üzere Celseyi tatil ediyorum.

Hitamı celse; saat : 4,45

İçtimaı âti ruznamesi

1. — Zaptı sabık hulâsası
2. — Evrakı varide

Başkumandan Paşa Hzretlerinin tâziyet telgrafına cevapları

Meclisi Umuminin küşadı münasebetiyle Bursa ve Adana valililerinden mevrut telgraflar

Lâzistan Mebusu Esad Beyin Rize'de bir Sultani Mektebi küşadına dair temeni takriri

Lâzistan Mebusu Esad Beyin Seyrisefain vapurlarının Rize ve Hopa'ya izamına dair temenni takriri

Kayseri Mebusu Sabit Beyin Kayseri - Ulukışla Demiryolunun Çester projesine ithaline dair temenni takriri

Muş mebusları Mahmud Said ve Hacı Ahmet beylerin kablel intihap zamanı memuriyetlerince ahiz ve gasıp maddesinden dolayı haklarında tanzim kılınmış olan lüzumu muhakemeyi mutazammın mazbatanın itirazen Memurin Muhakemat Tetkik Encümeninde tetkiki talebini havi takrirleri.

Vilâyatı müstahlasa için İstiklâl mahkemeleri intihabı

Müzakere edilecek mevad

Nevahi Kanunu

T. B. M. M. Matbaası